

Rubrikförslag:

”Tyvärr är kriget mot IS inställt i natt, Turkiet säger nej”

Ingress:

Operationen mot IS i Mosul fortsätter, med flera styrkor som sluter ett grepp om staden. Men en plötsligt inställd nattoffensiv mot IS avslöjar en del av de cyniska maktspelet som också pågår, bakom krigets kulisser. Joakim Medin rapporterar till Dagens ETC från irakiska Kurdistan.

Brödtext:

I utkanten av Erbil, irakiska Kurdistans huvudstad, lastar kurdiska peshmergasoldater i grönspräckliga kamouflageuniformer in vapen, vattenflaskor och annan utrustning i snabbgående jeepar. Alla soldater bär hjälmar på huvudet och någon även en mask med en dödskalle på, över sitt ansikte. Männena, som tillhör antiterrorheten CTG i det kurdiska partiet PUK:s peshmergaarmé, förbereder ett anfall mot Islamiska staten (IS) utanför Mosul i natt. Stämningen är uppsluppen och nästan lekfull. Tanken på döden skämtas bort.

– Kom igen, vi tar en selfie. Jag tror att du kommer att dö den här gången så jag vill ha en sista bild med dig, säger en soldat som ska bli kvar på basen, till Abu Ali som är befälhavare över antiterrorheten.

Namnet som befälhavaren går under är inte hans riktiga. Antiterrorheten CTG är en slags kombinerad specialinsatsstyrka och underrättelsemyndighet, och många underrättelsebefäl i de här trakterna av Mellanöstern brukar kalla sig Abu Ali som smeknamn. Den här kurdiska Abu Ali tog sin juridikexamen i Mosul vid millennieskiftet och har sysslat med underrättelsearbete sedan dess. Han har själv gjort flera resor in i Mosul och andra områden sedan de togs över av IS, för att rekognosera.

– Jag har även flera källor som rapporterar inifrån Mosul, bland annat en arabisk man som jag tidigare skickat in för att ansluta sig till IS. Någon måste gå med dem för att vi ska få tag i tillräcklig information.

Den arabiska mannen som infiltrerat IS har sagt att jihadisterna blockerat alla stora infarter till Mosul med cementblock. Man har gjort likadant eller satt upp andra avspärningar, vid alla strategiska vägkorsningar inuti stadskärnan.

– Väldigt många människor kommer dö i Mosul. Civila. Det här kommer att bli ett mycket stort slag. IS har tillgång till ryska Dushkas [tung maskingevär], ryska Kornetmissiler, de har lagt ut vägbomber överallt och förberett bilburna självmordsbombare.

En sådan krass kommentar skiljer sig dramatiskt från de lugnande och segervissa uttalanden som kommer från presidenter, talespersoner och andra offentliga representanter, som är inblandade i slaget för att ta tillbaka Mosul från IS. Jubelstämningen byts ut till sorg, över den död och förstörelse som bara påbörjats.

Operationen som Abu Ali och hans soldater ska genomföra handlar om att avancera västerut från den lilla staden Bashiqa, där peshmerga har sin frontlinje, i riktning mot Mosul. Flera byar ska erövrats, däribland två som tidigare bebotts av yezidier respektive shabaker. Eftersom sådana minoriteter försvunnit i IS etnisk-religiösa rensning står byarna idag tomma. Framryckningen ska stanna bara fem kilometer utanför Mosul och sedan lämna plats åt elitstyrkor från den irakiska armén, så det här är en viktig offensiv. Operationen ska börja klockan fem på morgonen och vi laddar med falafelmackor som rinner av olja, för att vara mätta och alerta under hela natten.

På kvällen lämnar vi Erbil i en konvoj. Framme vid fronten kommer vi att se lämningar från IS, avlägsna explosioner, rökplymer och höra skottsälvor, allt sådant som journalister från hela världen nu rapporterar om, efter att de samlats *en masse* i norra Irak. Men istället för sådant där, tycker Abu Ali det är mycket viktigare att tala om bakgrunden och framtiden. Mosul som nu får så mycket uppmärksamhet har ända sedan 2003 varit ett ökänt fäste för motståndsgupper och folk från Saddams Husseins gamla regim, som fortfarande är bittra över att de förlorade allt efter invasionen av Irak.

– USA och Storbritannien gjorde ett stort misstag som tog bort alla från Saddams regim, istället för att låta åtminstone de som inte var kriminella stanna kvar. Det ledde till att hela landet föll samman.

En annan fråga är också hur mycket plats som kommer lämnas för rannsakan. Varför hörde vi inte den irakiska regeringen tala särskilt mycket om IS styrka och utbredning på andra håll, förrän det kom som ett slag i ansiktet efter att jihadisterna erövrade Mosul i juni 2014?

– IS började kontrollera Fallujah redan 2013, men den irakiska armén ljög om detta. Fallujah hade haft problem med al-Qaida flera år tidigare. Så den irakiska armén omringade staden för att kontrollera infarterna och försöka lösa det i det tysta. Men IS fanns redan hos de civila.

Abu Ali fnyser åt de tal om att bygga upp Irak, skapa stabilitet och demokrati, som politiska ledare nu håller i samband med återerövringen av Mosul. Han hyser inga förhoppningar om att jihadisterna kommer försvinna varken som rörelse eller idé, under de kommande åren. Kurdistan hade redan tidigare problem med en föregångare, det militanta, jihadistiska Ansar al-Islam där även kurder ingick.

– IS är en cancersvulst i samhället. Tidigare har de kallat sig al-Qaida, Ansar al-Islam, Harakat al-Shabaab i Somalia. Men det är en enda organism, med samma idé om salafism-jihadism. Jag tror det kommer vara lugnt här i tre, fyra år efter Mosul, men sedan kommer det bara en ny grupp med ett nytt namn. Ring mig då och säg att jag hade rätt.

Vi har kört i ungefär en trekvart när Abu Ali får ett telefonsamtal, som får honom att börja skrika tillbaka i luren. Vår bil stannar till vid vägrenen. Det är en högt uppsatt person i det kurdiska militärkommandot, som hör av sig med överraskande nyheter. Abu Ali ser frustrerad ut efteråt.

– Tyvärr är kriget mot IS inställt i natt, Turkiet säger nej. De har sagt till KDP [kurdiska presidenten Barzanis parti] att vi inte får anfälla och då måste vi också lyssna. Jag tror Turkiet har en egen plan för Mosul och IS.

Vi måste vända tillbaka mot Erbil igen. Det är så här makt- och intressespelet bakom krigets kulisser ser ut. Bakom alla skottsälvor, pansarvagnar och tjusiga tal om att befria människor

från IS-förtryck, som de som styr kriget vill att vi egentligen ska fokusera på. Turkiet ingår inte i slaget om Mosul, men kräver att få göra det. Och Turkiet har mycket goda band till det dominerande partiet KDP i irakiska Kurdistan, vars peshmergastyrkor deltar ute i fält. De senaste dagarna har Turkiet och Irak mötts för diplomatiska samtal kring Mosul och mer. Är ett av samtalens sidospår, att Turkiet försöka påverka de militära framryckningarna för att garantera en egen roll i kriget?

Tillbaka i Erbil talar jag med en högt uppsatt kurdisk politiker, som tidigare varit lika högt uppsatt inom det militära och inte heller han kan namnges här. Han berättar att det redan finns en färdig plan över vilka aktörer som ska kontrollera vilka områden, efter att slaget avslutats. Kurdiska styrkor ska ta över områdena norr och öster om Mosul, den irakiska armén ska kontrollera själva Mosul stad och området söderut. Shiamiliser ska ta över territoriet västerut, bort mot den irakisk-syriska gränsen. Men politikern visar en likadan besvikelse och ilska som Abu Ali, över nattens inställda operation mot IS.

– Jag tror att Turkiet har en plan för att ge fri lejd åt åtminstone några tusen IS-medlemmar och krigare, ut från Mosul och in i Syrien. De talar med Bagdad om denna lösning och det är därför de fördröjer anfallet mot Mosul på det här sättet.

Det går ännu inte att säga vad som bara är konspirationer eller vad för ytterligare saker som ser och diskuteras, bakom krigets kulisser där få journalister har insyn. Men inte så få människor här i norra Irak talar om försöket att ”göra en ny Jarablus” med Mosul. När turkiska specialstyrkor och syriska rebeller tog över den mycket viktiga staden Jarablus i norra Syrien från IS i augusti, skedde det på bara några timmar och till priset av bara en enda död rebell. Mer av en överlämning och fri lejd ut för IS, än en blodig erövring alltså.

Om en sådan lösning vore för att skona staden och dess befolkning från kriget, eller bara för att värna sina egna intressen, vet vi inte heller. Men sannolikt är fler maktspel och tvära kast att vänta, innan någon ens lyckats tränga in i Iraks näst största stad, för att försöka trycka undan ockupanterna från IS.

Joakim Medin